Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: "Pilootoproep (testcase) met een transitie-instrument om de industriële transitie naar low-carbon-processen in de Vlaamse basisindustrie te faciliteren, die aan de Europese klimaatdoelstellingen kan beantwoorden"

Samenvatting

VLAIO organiseert dit voorjaar een pilootoproep (testcase) met een transitie-instrument om de industriële transitie naar low-carbon-processen in de Vlaamse basisindustrie te faciliteren, die aan de Europese klimaatdoelstellingen kan beantwoorden.

- **De toewijzing van de projecten zal gebeuren via een veilingprocedure en de toewijzing van de middelen zal gebaseerd zijn op het concept van tweezijdige 'Contracts for difference'.**
- **De oproep zal gebaseerd zijn op de AGVV (Algemene Groepsvrijstellingsverordening), wat een lange onderhandelingsprocedure voor deze pilootoproep met de Europese Commissie kan vermijden.**
- **In overeenstemming met het advies van de werkgroep 'transitie' binnen Klimaatsprong wordt de oproep opgezet rond technologieën voor vergroening van warmte via elektrificatie op basis van de Nederlandse (SDE++) methodiek.**

Deze pilootoproep heeft een 2-ledig doel: onmiddellijk ingaan op een behoefte tot investering in directe elektrificatie in de basisindustrie en de kennisopbouw bij de Vlaamse overheid rond Contracts for Difference versneld op gang te brengen.
De oproep wordt dit voorjaar gelanceerd, met een individuele steuntoekenning.
De ervaringen kunnen leiden tot een advies voor het volgende Vlaamse regeerakkoord.

Er wordt voor de pilootoproep een budget van 70 mio euro vastgelegd ten laste van de reguliere kredieten voor 2024 van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

De voorliggende nota heeft volgende doelstellingen:

1) **De Vlaamse regering machtigt VLAIO om een projectoproep Contracts for Difference uit te werken. Vooraleer de oproep wordt opengesteld, wordt dit voorgelegd als een beslissing voor de Vlaamse regering.**
2) **Ter ondersteuning van de oproep worden twee personeelsleden aangeworven. De kosten van deze personeelsleden worden gefinancierd door middel van een herverdeling van middelen vanuit de provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven binnen het FIO naar de loon- en werkingskredieten van VLAIO. VLAIO vraagt akkoord om het aantal toegelaten koppen te verhogen met twee.**

3) **VITO krijgt de opdracht de wetenschappelijke onderbouwing van het transitie instrument uit te werken en te verzekeren. De opdracht wordt vastgelegd via een addendum aan het convenant met VITO.**

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

- Op 25 maart 2022 werd in het decreet wetenschap en innovatie een beleidskader voor een industrieel klimaattransitieprogramma toegevoegd, met als werktitel 'Klimaatsprong'.
- De Vlaamse regering keurde op 16 juni 2023 de eerste programmanota van de Klimaatsprong definitief goed. Daarin werden verschillende werkgroepen aan de slag gezet, waaronder een werkgroep 'transitie' die voorstellen moest formuleren voor een transitie-instrument om een industriële transitie naar low-carbon-processen in gang te zetten die de Europese klimaatdoelstellingen kan beantwoorden. Achtergrond zijn de initiatieven die in onze buurlanden met forse middelen van start zijn gegaan, en waar 'Contracts for difference' een nieuw sleutelelement zijn.
- Eerste actiepunt voor de werkgroep): "Het formuleren van de eerste voorstellen rond het transitie-instrument dient afgerond te worden tegen de zomer van 2023 zodat het Permanent Overlegorgaan zijn adviezen kan formuleren tegen de start van de nieuwe regeringsvorming en met als tussentijdse doelstelling een eerste piloot-implementatie in een afgebakend domein tegen einde 2023." In de programmanota werd gesteld dat de voorgestelde mogelijke beleidsinstrumenten op geen enkele wijze een voorafname vormen van mogelijk toekomstig beleid en de financiële weerslag daarvan op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.
- Nadat de werkgroep de bestaande formules van o.a. Nederland (SDE++), Duitsland (Klimaschutzverträge) en EU (ETS-Innovatiefonds) bekeek, werkte ze de contouren van een mogelijk Vlaams instrument uit. Ze rapporteerde op 28 juni en 20 september 2023 aan het Permanent Overlegorgaan. De werkgroep gaf vervolgens prioriteit aan de uitwerking van de pilootoproep zoals gevraagd. Nu in de werkgroep consensus is bereikt over de modaliteiten, stelt zich de belangrijke vraag of er vanuit de Vlaamse Regering groen licht zal komen om de pilootoproep nog deze legislatuur uit te werken.

Het opzet van deze nota aan de Vlaamse Regering is de nodige duidelijkheid te verschaffen opdat VLAIO de komende maanden de pilootoproep verder op punt kan stellen om tot een formele besluitvorming te komen binnen de Vlaamse Regering. Concreet wordt voorgesteld dat VLAIO dit voorjaar een projectoproep openstelt waarop in aanmerking komende bedrijven zich kunnen inschrijven.

Op basis van deze oproep wordt een selectie gemaakt van een aantal projecten die kunnen dienen als testcase. Vooraleer de oproep open te stellen zal VLAIO, via een nota aan de Vlaamse regering, de uitgewerkte details van de oproep kenbaar maken.

De steun wordt voor deze projecten toegekend op basis van een individueel steunbesluit van de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 56/1/8 van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. De

precieze modaliteiten van de steuntoekenning zullen worden geregeld in een overeenkomst tussen de onderneming en het Vlaamse Gewest.

Op basis van de resultaten van deze testcase kan in een tweede stadium een algemeen besluit van de Vlaamse Regering worden genomen om dit steuninstrument te verankeren.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse regering keurde op 16 juni 2023 de eerste programmanota van de Klimaatsprong definitief goed. Deze programmanota vermeldt de opdracht een transitie instrument uit te werken.

2. INHOUD

1. *Doelstelling van het transitie-instrument*

- De programmanota van de Klimaatsprong stelt o.a. tot doel een transitie-instrument voor te stellen dat de bedrijven van de Vlaamse basisindustrie faciliteert om de grote klimaatinvesteringsprojecten uit te voeren. Het transitie-instrument heeft in het bijzonder tot doel klimaatinvesteringen tot uitvoering te brengen waarbij hoge investeringskosten en/of hoge operationele kosten op korte termijn een drempel zijn, maar waar op termijn wel de betrokken bedrijven kunnen verankerd worden en waarbij de meerkost van de low carbon technologie gecompenseerd wordt.
- De doelstelling van het transitie-instrument omvat naast klassieke subsidieverlening ook een gedeeltelijke risicodekking tijdens de looptijd van de overeenkomst, wat het vinden van investeringskapitaal moet vergemakkelijken. Met name het element dat ook operationele kosten gedurende een aantal projectjaren mee steunbaar zijn, is nieuw. Vlaanderen moet deze aanpak bekijken omdat het ondertussen in Nederland en Duitsland in hun transitiebeleid werd ingevoerd.
- De toewijzing van de projecten voor het transitie-instrument zal gebeuren via een veilingprocedure. De toewijzing van de middelen die toegekend zijn op basis van de veiling zal gebaseerd zijn op het concept van tweezijdige 'Contracts for difference', waarbij de steun jaar na jaar varieert in functie van het verschil met afgesproken parameters. Het mechanisme van zulk nieuw transitie-instrument zou een complexe onderhandelingsprocedure kunnen vereisen met de Europese Commissie, die één tot anderhalf jaar in beslag zou kunnen nemen. Deze procedure verloopt echter veel vlotter indien de mogelijkheid zich stelt om gebruik te maken van de AGVV (Algemene Groepsvrijstellingsverordening). Het is daarom de bedoeling om de pilootoproep te initiëren binnen de krijtlijnen van de AGVV, specifiek het artikel 36, 10.
- VLAIO heeft binnen de Vlaamse overheid de aangewezen positie om zulke oproepen te organiseren, op basis van haar taakstelling als loket voor de ondernemingen en op basis van de opgebouwde expertise met betrekking tot projectoproepen, subsidiëring en staatssteun. De te volgen procedures, de aanpak, de overeenkomsten en de opvolging na toewijzing zijn echter nieuw voor VLAIO. VEKA heeft enige ervaring met het werken met veilingen en dergelijke. VLAIO zal dan ook afstemmen met VEKA om de opgedane ervaring zoveel mogelijk te benutten.

2. *Doelstellingen van de pilootoproep*

- Het is de bedoeling de pilootoproep nog dit voorjaar te lanceren, met een individuele steuntoekenning. Deze ervaringen kunnen leiden tot een advies voor het volgende Vlaamse regeerakkoord. Voor een definitief transitie-instrument zullen immers fundamentele budgettaire knopen moeten doorgehakt worden door de volgende regering. Daarbij dient bv.

ook gekeken welke compensaties binnen de reguliere steuninstrumenten gezocht moeten worden.

- Het is de bedoeling om de oproep zodanig te organiseren dat aanvragen op korte termijn kunnen ingediend en goedgekeurd worden. De oproep zal mikken op projectbudgetten die een goedkeuring door de Vlaamse Regering inhouden zonder een voorafgaande onderhandelingsprocedure met de Europese Commissie, dus binnen de bestaande AGVV. Rekening houdend met deze randvoorwaarden, kan het leereffect en de noodzakelijke voorbereiding van het definitieve instrument versneld worden.
- De pilootoproep heeft uitdrukkelijk tot doel de kennisopbouw bij de Vlaamse overheid versneld op gang te brengen. Hij mikt zoals in alle klimaatsteunbeleid op projecten die een naar verhouding tot de ingezette budgetten kostenefficiënte uitstootbesparing tot doel hebben. Met het oog op een optimale kennisopbouw zal op een aantal tijdstippen, zoals na de toewijzing van de biedprocedure, een tussentijdse evaluatie doorgevoerd worden. Na het beëindiging van de overeenkomsten zal een eindevaluatie opgemaakt worden. Het moet gaan om een mix van impact-, proces- en economische evaluatie, die wordt uitgevoerd door een externe onafhankelijke. We verwachten kwalitatieve interviews met zowel deelnemers aan het programma als niet-deelnemers, en ook het verzamelen en analyseren van kwantitatieve gegevens, inclusief een analyse van de economische kosten en baten, om vragen te beantwoorden over de vraag of het programma een goede prijs-kwaliteitverhouding biedt. We laten daarbij ook expliciet onderzoeken welk potentieel de oproep had en in de toekomst kan hebben voor lokale producenten van de gekozen technologie, en voor lokale dienstverlening (engineering, onderhoud & herstellingen…).

- Een investering in warmtepompen en elektrische boilers kan een grote afname van de industriële CO2-uitstoot helpen realiseren, maar een aantal bedrijven aarzelen om hierin te investeren wegens het grote verschil in kost tussen aardgas en elektriciteit in België. Bovendien is er een grote onzekerheid, onder andere over de evolutie van dit prijsverschil in de toekomst. Deze pilootoproep is er op gericht een antwoord te bieden op deze problematiek en een aantal van deze bedrijven over de streep te trekken, met een gunstig effect voor de klimaat transitie.
- Een pilootoproep wordt opgezet zonder hypotheek op de begroting van de volgende legislatuur.

3. *Beschrijving van de oproep*

3.1. Technologische focus

- De werkgroep 'transitie' binnen Klimaatsprong stelt voor om een pilootoproep op te zetten rond technologieën voor *vergroening van warmte via elektrificatie* op basis van de Nederlandse (SDE++) methodiek. Meer bepaald gaat het om industriële warmtepompen en elektrische boilers. De focus wordt gelegd op de energie-intensieve industrie. De doelgroep wordt vastgelegd op de EBO-bedrijven die een totale uitstoot van minstens 10.000 ton CO_2 per jaar hebben en met uitsluiting van de elektriciteitsproducenten. Deze keuze werd gemaakt omwille van volgende elementen:
    - Op basis van een informele bevragingsronde (zie bijlage 1) en de aanwezige kennis binnen de werkgroep blijkt dat deze technologieën voldoende marktrijp zijn en dat hier bij de bedrijven potentieel voldoende projecten aanwezig zijn om binnen het tijdsvenster voldoende competitie in de biedprocedure te verkrijgen.
    - De nodige technische criteria voor een call zijn beschikbaar van de Nederlandse SDE++, die mits enkele aanpassingen aan de Vlaamse context kunnen overgenomen worden.

- Binnen deze technologieën kunnen kleinschaligere projecten opgezet worden, wat een randvoorwaarde is om de oproep te organiseren op basis van de AGVV en met het voorgestelde budget.
- De pilootoproep vult qua scope aan op de scope van enerzijds de 'GREEN'-oproep en anderzijds de calls groene warmte. Dubbele subsidiëring wordt uiteraard uitgesloten.
- Begin 2024 werd de doelgroep van de pilootoproep bevraagd om een beter beeld te hebben van de interesse van de bedrijven in de beoogde investeringen, de technische specificaties en de verwachte timing ervan. In bijlage aan deze mededeling wordt de bedoelde bevraging besproken.

VLAIO kiest bij de pilootoproep niet voor waterstofprojecten, omdat daarvoor eind 2023 voor het eerst een call binnen ETS-IF gelanceerd werd met een formule van 'fixed premium' die ook OPEX-kosten dekt. Lidstaten zouden projecten kunnen steunen die meegedaan hebben aan de competitie van ETS-IF maar de uiteindelijke selectie niet gehaald hebben ("*Auctions as a service*"-aanbod). Dit zou Vlaanderen/VLAIO echter weinig bijkomende kennis en ervaring opleveren als testcase. Er wordt bovendien verwacht dat de nodige budgetten om deze projecten te steunen een grootteorde groter zullen zijn dan de steun voorzien voor deze pilootoproep. Bovendien ondersteunt de EU H2 call de producenten en niet de afnemers.

Andere technologieën als CCUS zijn niet gekozen voor de pilootfase omdat dit om veel grotere projecten gaat en/of fundamentele proceswijzigingen die voor een pilootfase moeilijker af te lijnen zijn.

3.2. Doelgroep pilootoproep

De oproep is vooral bedoeld voor ETS-bedrijven, maar er wordt voorgesteld om niet-ETS-bedrijven niet uit te sluiten. Zo wordt de competitie voldoende breed gehouden, en is er ook eventuele meerwaarde voor de Vlaamse niet-ETS-reductieverplichting.

Bedrijven uit de energieopwekking (elektriciteitsproducenten) behoren niet tot de doelgroep van de pilootoproep tenzij in samenwerkingsverbanden voor toepassingen op industriële sites.

In lijn met het Vlaams beleid om bedrijven aan te zetten tot het afsluiten van een Energie-beleidsovereenkomst (EBO), wordt deelname aan de EBO als voorwaarde gesteld om te kunnen genieten van deze steunformule.

Verder is er de beperking dat de CO_2-uitstoot per site minstens 10.000 ton/jaar bedraagt. Deze drempel wordt bv. ook in Duitsland gehanteerd. Het aantal ondernemingen dat samen met de andere voorwaarden boven deze drempel valt, is hoog genoeg (71[1]).

3.3. Gevolgde procedure

3.3.1. Projectoproep via een veiling

De overeenkomsten worden toegewezen op basis van de ingediende waarde op de karakteristieke parameter voor de veiling, de biedprijs om 1 ton CO_2 uitstoot te vermijden. De laagste biedprijs 'wint'.

Onderbouwende simulaties zullen uitgevoerd worden om te vermijden dat project-voorstellen met een onredelijk hoge biedprijs geselecteerd worden.

3.3.2. Overeenkomsten op basis van het principe 'Contracts for difference'

[1] Op basis van lijst van VBBV (geanonimiseerde lijst van ondernemingen)

Projecten die geselecteerd zijn en aan alle vooropgestelde voorwaarden voldoen, sluiten een overeenkomst af met VLAIO. In het contract worden de normale voorwaarden van de ondersteuning opgenomen. Wat betreft de uitbetaling wordt de methode van een tweezijdige 'Contracts for difference' toegepast. Dergelijke overeenkomst voorziet dat de periodisch uitbetaalde steun afhankelijk gemaakt wordt van de variatie in de tijd van een karakteristieke parameter voor het project. Deze parameter wordt technologie-afhankelijk bepaald, bv. de verhouding tussen de elektriciteitsprijs en aardgasprijs bij projecten waar aardgastoepassingen worden geëlektrificeerd.

De overname van een gedeelte van het risico met betrekking tot het project door de overheid leidt ertoe dat (slechts) een gedeelte van het voorziene budget effectief als steun uitbetaald wordt. Het andere gedeelte van het budget wordt voorbehouden voor het geval de kostenparameters op de meest ongunstige wijze evolueren.

We spreken van "tweezijdige" contracten omdat in de overeenkomst mogelijk gemaakt wordt dat de geldstroom doorheen de contractperiode omgekeerd kan verlopen, dus van het bedrijf naar de overheid. Dat zou zijn in het geval de condities zodanig gewijzigd zijn dat de investering zich wel terugverdient in het betrokken jaar. In elk geval zal nagegaan worden welke begrenzingen aan de geldstromen dienen opgelegd te worden om te komen tot een optimale risicodeling tussen de overheid en het bedrijf. Het is nooit de bedoeling alle risico bij de overheid te leggen. Er wordt een plafond aan de steun opgelegd om te vermijden dat het maximaal voorziene budget overschreden wordt, en omgekeerd ook een plafond aan terug te betalen winst.

Een eis om de technologie na de contractperiode voort te blijven inzetten kan alleen als aan een bepaalde beoogde rentabiliteit is voldaan. Dit dient verder onderzocht te worden.

3.3.3. Projectopvolging en jaarlijkse bepaling geldstromen

Jaarlijks (of nog een kortere tussenperiode) zal er een grondige opvolging doorgevoerd worden, waarbij de effectieve 'productie' zal vastgesteld worden evenals de effectief vermeden CO_2 uitstoot. Waar van toepassing zal of zullen de waarden van de karakteristieke parameter(s) bepaald worden die een impact hebben/heeft op de geldstromen, zoals vastgelegd in de overeenkomst.

Vervolgens zal de jaarlijks toe te kennen of terug te vorderen geldstroom bepaald en uitbetaald worden.

3.3.4. Overname bestaande aanpak buitenland (Nederland, Duitsland)

VLAIO kan voor de specifieke case "Directe elektrificatie" beschikken over detailinformatie bij de SDE++ oproepen in Nederland. Dat zal toelaten de voorbereiding van de pilootoproep in belangrijke mate in te korten. Bij de uitwerking worden de laatste aanpassingen in SDE++ dus mee bekeken.

3.3.5. *Tijdslijn*

- 22 Maart '24: nota VR
- Tweede helft april '24: beslissingsnota VR openstellen oproep
- begin mei '24: openstellen oproep
- eind augustus '24: uiterste datum indienen projecten
- september '24: selectie projecten en eerste evaluatie
- Oktober- december '24: contracten (via BVR)

3.3.6. Cumulatie van steun

Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan de correcte toepassing van de staatssteunregels. Er zal telkens nagegaan worden of de staatssteunregels toelaten de

steun, die men bekomt op basis van de biedprocedure te cumuleren met andere (reeds bekomen) steun.

3.3.7. Gevolgde procedure bij steuntoekenning

Voor deze testcase wordt voorgesteld te werken met individuele steunbesluiten, gelet op de gewenste korte doorlooptijd alsook de beperkte scope van de testcase.

Concreet wordt voorgesteld dat VLAIO een projectoproep lanceert aan de hand van een handleiding op basis waarvan ondernemingen een aanvraag kunnen indienen. Hierbij zullen voorafgaand de voorwaarden en criteria worden vooropgesteld in toepassing van onder meer de scope van de oproep alsook de Europese en Vlaamse regelgeving waarbinnen de uiteindelijke steuntoekenning zal gebeuren. Dit oproepdocument zal, voorafgaand aan het openstellen van de oproep, voorgelegd worden als beslissing aan de Vlaamse regering.

Na indiening en beoordeling van de projecten wordt een selectie gemaakt via rangschikking van de biedingen (zie *supra*).

De geselecteerde projecten worden voorgedragen aan de Vlaamse Regering voor een steuntoekenning middels individueel besluit van de Vlaamse Regering op basis van het artikel 56/1/8, lid 3 van het Decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. De modaliteiten van de steun (waaronder in belangrijke mate het *clawback* mechanisme zoals voorzien in artikel 36, 10 AGVV) worden opgenomen in een overeenkomst die wordt afgesloten tussen het Vlaamse Gewest (VLAIO) en de onderneming.

3.4. Budget voor de oproep

Er wordt voor de pilootoproep een budget van 70 mio euro vastgelegd ten laste van reguliere kredieten voor 2024 van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO). FIO kan een dergelijke vastlegging eenmalig dragen, en dit zonder afbreuk te doen aan de reguliere steuninstrumenten, door een grote bestelaanvraag, die eind vorig jaar werd gedaan voor innovatiesteun.

De overeenkomsten worden afgesloten voor een langere periode, normaal gezien voor een periode van 10 jaar. Gedurende 10 jaar, van 2024 t.e.m. 2033, wordt er telkens een VEK van 7 mio per jaar voorzien. Dit budget dekt ook de risicobeheersing. Dat betekent concreet dat de verwachte totale uitgekeerde subsidie gevoelig lager kan liggen dan gebudgetteerd. Alleen indien de karakteristieke parameters voor de overeenkomsten, de minst gunstige waarde zouden aannemen voor de volledige contractperiode, zou het toegewezen budget volledig als steun uitbetaald worden. Het gedeelte van de 7 mio VEK dat in een bepaald jaar niet uitbetaald wordt, is dus ook niet langer beschikbaar voor de volgende jaren. In de Duitse aanpak gaat men ervan uit dat minstens de helft van het budget een provisie is die niet moet uitbetaald worden.

Deze budgettaire werkwijze is nieuw en is één van de elementen die via het pilootproject dienen uitgetest te worden in functie van een eventueel definitief instrument volgende legislatuur.

Een gedeelte van dit budget wordt aangewend voor de organisatie van de oproep, namelijk de overhead bij VLAIO (IT, ondersteuning VITO en administratieve kosten).

De onderverdeling van het budget kan als volgt worden opgebouwd:

- De werkingskosten bedragen 0,5 mio/j voor alle verwerking en ondersteuning (VITO, Overhead VLAIO voor IT, externe consultancy e.d.) en maken deel uit van de totale kost van 70 M€.

- De looptijd van de testcase is 10 jaar wat neerkomt op een geraamde vastlegging van 70 mio euro. Daarvan mikt men op uiteindelijk ca 40 mio euro effectieve benutting en 30 mio euro provisie voor risico-indekking.
- Voor de bijkomende personeelsvraag bij VLAIO wordt naar §4.3 verwezen.

Voor de onderbouwing van de begroting nemen we als referentie een elektrische boiler met een inputvermogen van 5 MW. De totale investering hiervoor wordt geraamd op 1,065 mio euro (CAPEX) of 214 euro/kW, op basis van de referenties in SDE++. Indien deze elektrische boiler een gasgestookte WKK vervangt, zal de netto vermeden emissie 226 g CO_2/kWh opgewekte warmte zijn. De SDE++ methodiek rekent vervolgens met aannames voor de economische levensduur, financiële parameters (inflatie, rendement op vreemd/eigen vermogen van de investering, ...) en OPEX uit wat het steunbedrag zou zijn per vermeden ton CO_2. De totale steun (CAPEX + OPEX) komt op 266 euro/ton CO_2. Volgens de SDE++ methodiek zou de steun in 2023 dan neerkomen op 1,172 mio euro (CAPEX+ OPEX). Het maximaal te voorziene steunbedrag voor een jaar met de minst gunstige situatie komt op 2,97 mio euro. Dat zou betekenen dat voor dit type investering slechts 2 cases kunnen gesteund worden met het budget van de pilootoproep.

Merk op dat indien de overheid de steun beperkt tot 2 mio euro per project, er maximaal 3 cases kunnen gesteund worden. Er wordt gemikt op projecten met een jaarlijks steunbedrag van 1 à 2 mio euro/jaar. Tijdens de oproep zal blijken hoe groot de gevraagde steunbedragen van de ingediende projecten effectief zijn.

4. Taakverdeling en kosten voor de afhandeling van de pilootoproep

4.1. Keuze voor expertiseopbouw bij de Vlaamse overheid

Rekening houdend met de genomen beslissingen bij de Europese Commissie en bij de ons omringende landen wordt verwacht dat de aanpak via 'Contracts for difference' de komende jaren, mogelijk zelfs de komende decennia, een belangrijke rol zal spelen bij het faciliteren van de Europese en in het bijzonder van de Vlaamse klimaatprojecten. De Vlaamse regering maakt daarom de strategische keuze om van bij de start een voldoende grote expertiseopbouw bij de Vlaamse overheid te voorzien. Het voorstel betreffende de pilootoproep bestaat er dan ook in de inschakeling van personeel van de Vlaamse overheid maximaal te richten op de nodige opbouw van expertise en doelgericht geen sleuteltaken (op lange termijn) toe te wijzen aan een externe organisatie.

4.2. Mogelijkheid inschakelen consultant

Voor de organisatie van alle overleg binnen Klimaatsprong en de werkgroepen ervan is er al ondersteuning via Deloitte. Rekening houdend met de doelstelling om de kennisopbouw bij de Vlaamse overheid zelf te organiseren, wordt er geen bijkomende (grootschalige) inbreng van een consultant voorzien.

4.3. Personeelsinzet en overhead bij VLAIO voor afhandeling en opvolging projecten pilootoproep

Er is voor de voorbereiding, organisatie en opvolging van dit nieuwe steuninstrument nood aan bijkomend personeel. Bij een brede uitrol van het instrument is de inschatting 5 VTE (bijkomende) personeelsinzet bij VLAIO: 1 VTE jurist/staatssteunspecialist, 2 VTE technologische specialisten en 2 VTE bedrijfskundig specialisten. De motivatie hiervoor bestaat naast het uitvoeren van bijkomende taken uit het noodzakelijke profiel van deze werknemers, dat afwijkt van dat van de beschikbare profielen bij VLAIO. Een extra personeelsinzet is al nodig van bij de pilootoproep.

Voor de fase van de pilootoproep zal men beginnen met 2 VTE bijkomend om de oproep van het transitie-instrument voor te bereiden en verder op te volgen. Hierdoor zal het koppen-aantal van VLAIO met twee verhogen.

De personeelskosten worden ten laste genomen op begrotingsartikel ECO-1EAB2ZZ-LO. De middelen zullen herverdeeld worden vanuit de provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven binnen het FIO.

De gezochte profielen zijn:
- Een master met bedrijfseconomische achtergrond – graad adjunct van de directeur.
- Een master - technologisch specialist – graad ingenieur.

Voor een uitbating van het definitieve transitie-instrument bij een oproepfrequentie van circa 3 oproepen op jaarbasis, voor de opvolging van de voorgaande oproepen en opvolging doelstellingen van het transitie-instrument zullen dan nog 3 bijkomende VTE bij VLAIO noodzakelijk zijn. De beslissing hierover moet worden genomen bij een beslissing over de brede uitrol van het instrument.

Bij de organisatie van de testoproep zal de klemtoon liggen op de kennisopbouw en het ontwikkelen van een aanpak, het opstellen van type-overeenkomsten, enz. en zullen vermoedelijk een eerder beperkt aantal projectvoorstellen (max. 5 à 20) verwerkt dienen te worden. Bij de organisatie en opvolging van het definitieve transitie-instrument zal de voorbereiding van de oproepen en de bijkomende kennisverwerving nog steeds significant zijn, maar geleidelijk aan beperkter; het verwachte aantal ingediende projecten daarentegen kan, op basis van voorzichtige inschattingen een grote werkhoeveelheid veroorzaken. Bij de eerste oproep in Duitsland zomer 2023 werden bijvoorbeeld ca 300 projectvoorstellen ingediend.

4.4. Afspraken met VITO

VITO heeft reeds een belangrijke expertise opgebouwd in de onderliggende berekeningen en simulaties die nodig zijn om projectvoorstellen in deze context te beoordelen en contracten voor te bereiden. Dit is aangetoond via actieve deelname aan de werkgroep. VITO is de enige mogelijke onafhankelijke partij om deze taak uit te voeren.

VITO zal de nodige analyses en berekeningen uitvoeren voor de bepaling van de karakteristieke parameters van de pilootoproep en zal het simulatiepakket op punt stellen voor de jaarlijkse vaststelling van de steun voor de bedrijven waarmee een overeenkomst wordt afgesloten. De taakstelling van VITO wordt in detail beschreven in bijlage 2 van deze nota.

VITO is een geschikte, objectieve partner voor de technologische ondersteuning bij het voorbereiden van de oproepen en het periodisch bepalen van de correcte subsidiebedragen, gezien de opgebouwde kennis en de onafhankelijke positie in het domein. Er wordt voorgesteld na te gaan of VITO deze terugkerende opdracht op termijn kan opnemen in het kader van een bijkomende referentietaak, van zodra er een regulier transitie-instrument georganiseerd wordt.

De kosten voor de taak, die VITO opneemt bij de behandeling van de pilootoproep worden geraamd op orde van grootte 311.000 euro voor het begrotingsjaar 2024, binnen het globale voorziene budget. Er wordt een addendum aan het convenant met VITO voorgelegd aan de Vlaamse regering, dat de beschreven opdracht toekent aan VITO. Het ontwerp addendum aan het convenant is terug te vinden als bijlage 3 aan deze nota.

De pilootoproep zal VITO en de Vlaamse overheid in staat stellen om een betere inschatting te maken voor de nodige inzet van VITO voor een optimale uitrol van het reguliere transitie instrument in een volgende fase.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er wordt voor de pilootoproep een budget van 70 mio euro voorzien ten laste reguliere kredieten voor 2024 van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

De middelen voor de extra personeelskosten zullen herverdeeld worden vanuit FIO begrotingsartikel EC0-1ECB5DY- naar VLAIO personeelskrediet op begrotingsartikel EC0-1EAB2ZZ-LO. Aan uitgavenzijde wordt begrotingsartikel ECH-AECB5DC-WT en basisallocatie 1EC372 'de provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven' in FIO verlaagd.

Werving master met bedrijfseconomische achtergrond – graad adjunct van de directeur.
De door het Agentschap voor Overheidspersoneel ter beschikking gestelde tabel met referentie-bedragen vermeldt een jaarlijkse theoretische budgetlast voor een personeelslid A1 adjunct van de directeur met 6 jaar anciënniteit van 81.550,98 euro conform de op dat moment geldende tewerkstellingsregels. Voor een dergelijk complex project is evenwel een seniorprofiel nodig waardoor deze basis aanwervingskost verhoogt met 8.980,47 euro ter dekking van een raming van een zestal extra jaren geldelijke anciënniteit in deze graad.

Werving master - technologisch specialist – graad ingenieur
De door het Agentschap voor Overheidspersoneel ter beschikking gestelde tabel met referentie-bedragen vermeldt een jaarlijkse theoretische budgetlast voor een personeelslid A1 ingenieur met 6 jaar anciënniteit van 96.382,33 EUR euro conform de op dat moment geldende tewerkstellingsregels. Voor een dergelijk complex project is echter een seniorprofiel nodig waardoor wij deze basis aanwervingskost willen verhogen met 10.462,48 ter dekking van een raming van een zestal extra jaren geldelijke anciënniteit in deze graad.

Het nodige werkingsbudget voor de twee extra personeelsleden bestaat enerzijds uit eenmalige investeringskosten ter waarde van 3500 euro per personeelslid. Daarnaast voorzien we recurrent 5.225 euro om het personeelslid uit te rusten (toepassing instructies bij begrotingsopmaak 2024[2]). Voor beide personeelsleden samen is er qua werkingsmiddelen dus een eenmalige kost van 7000 euro en een recurrente kost van 10.450 euro. De werkingsmiddelen worden gefinancierd op begrotingsartikel EC0-1EAB2ZZ-WT.

Het gunstig advies van de heer Inspecteur-generaal van Financiën dateert van 27/2/2024.

Het begrotingsakkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting werd verleend op 21 maart 2024. Naar aanleiding van dit akkoord, kan worden meegegeven dat

- Het gebruik van het instrument na deze goedkeuring voor advies aan het INR zal voorgelegd worden;
- Bij de beslissingsnota voor de Vlaamse Regering die gepland staat voor de tweede helft van april, het subsidiekader in detail zal ingevuld worden conform art.76/2 van VCO;
- De beoogde herverdeling van VAK vanuit FIO bij de volgende begrotingsronde zal worden doorgevoerd; de beslissing werd in deze zin verduidelijkt.

[2] Zie omzendbrief begrotingsinstructies begrotingsopmaak 2024 (VR 2023 2804 MED.0149/2BIS).

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Personeelsuitbreiding bij VLAIO met 1 adjunct van de directeur en 1 ingenieur voor de pilootoproep van het transitie-instrument. Deze uitbreiding zal worden uitgevoerd binnen de afspraken zoals gemaakt bij de mededeling aan de Vlaamse Regering van 9 september (VR 2022 0909 MED.0324).

Het akkoord van de minister van bestuurszaken werd gegeven op 21 maart 2024.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Niet van toepassing.

4. VERDER TRAJECT

VLAIO en VITO werken de beschreven oproep verder uit. Voor het openstellen van de oproep wordt die voorgelegd aan de Vlaamse Regering onder de vorm van een beslissingsnota, gepland voor de tweede helft van april.

De uiteindelijke steunbeslissingen zullen ook via een Nota door de Vlaamse Regering worden genomen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

- De Vlaamse Regering machtigt VLAIO voor het uitwerken van een pilootoproep van het transitie-instrument voor 70 mio euro volgens de in deze nota beschreven modaliteiten en deze voor het openstellen van de oproep voor te leggen als een beslissingsnota aan de Vlaamse Regering.
- De Vlaamse regering keurt de herverdeling van middelen voor de financiering van de pilootoproep, zoals beschreven in deze nota goed.
- De Vlaamse Regering keurt het ontwerp van addendum aan het convenant van VITO goed, waarin VITO de opdracht krijgt de wetenschappelijke uitwerking en onderbouwing van de beschreven pilootoproep te verzekeren.
- De Vlaamse Regering verleent haar goedkeuring aan het voorstel om de personeelsbezetting van VLAIO uit te breiden met twee personeelsleden (1 adjunct van de directeur en 1 ingenieur) om de pilootoproep van het transitie-instrument voor te bereiden en verder op te volgen. De Vlaamse Regering is akkoord met het herverdelen van middelen van de provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven binnen het FIO ter financiering van de tewerkstelling van deze personeelsleden. Het gaat om 197.376,23 euro voor personeelsmiddelen en 17.450 euro aan werkingsmiddelen, waarvan recurrent 10.450 euro en 7000 euro eenmalig. De beoogde herverdeling zal bij de volgende begrotingscontrole toegevoegd worden.

Bijlagen:

- Bijlage1: Bevraging uitgevoerd bij de doelgroep
- Bijlage 2: Detail taakstelling VITO
- Bijlage 3: Ontwerp addendum aan convenant VITO.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw ,

JO BROUNS